

Republica Moldova
GUVERNUL
HOTĂRÎRE Nr. ____
din _____

cu privire la aprobarea Programului Național de Dezvoltare a Sectorului de Lapte
în Republica Moldova 2020-2025 și a Planului de acțiuni
privind implementarea acestuia pentru anii 2020-2022

În vederea revitalizării sectorului Zootehnic și sporirii competitivității acestuia

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă:

1. Programul național de dezvoltare a sectorului de lapte în Republica Moldova 2020-2025, conform anexei nr. 1;
2. Planul de acțiuni pentru anii 2020-2022 privind implementarea Programului național de dezvoltare a sectorului de lapte pentru anii 2020-2025, conform anexei nr. 2.
3. Ministerele, alte autorități administrative centrale și instituțiile publice, în colaborare cu asociațiile de profil, vor asigura, în limita competențelor atribuite, realizarea prezentei hotărâri și a planului de acțiuni pentru implementarea Programului.
4. Finanțarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de dezvoltare a sectorului de lapte 2020-2025 se va efectua de către autoritățile responsabile din contul și în limitele mijloacelor bugetului de stat și din alte surse financiare, conform legislației.
5. Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului va prezenta Guvernului anual, pînă la data de 15 februarie a fiecărui an, raportul de realizare a Programului/Planului de acțiuni.
6. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

PRIM-MINISTRU

Ion CHICU

Contrasemnează:

**Viceprim-ministru,
Ministru al finanțelor**

Serghei Pușcuță

**Ministru al agriculturii,
dezvoltării regionale și
mediului**

Ion Perju

Anexa nr.1
la Hotărârea Guvernului
nr. ___ din _____ 2020

Programul Național de Dezvoltarea Sectorului de Lapte
în Republica Moldova 2020-2025

Capitolul I IDENTIFICAREA PROBLEMEI

Secțiunea 1

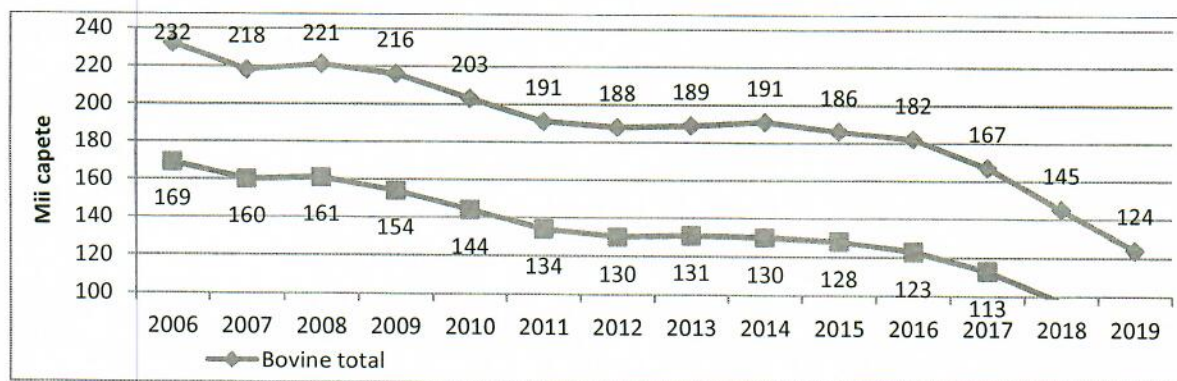
Efectivul de bovine

1. Creșterea taurinelor în Republica Moldova a avut cel mai înalt grad de dezvoltare în perioada anilor 1989-1990. În acești ani efectivul de taurine a atins nivelul de 1112 mii capete, inclusiv vaci – 402 mii capete. Comparativ, în anul 2019 efectivul total de bovine a constituit 124 mii capete din care 81 mii vaci. Astfel doar în ultimii zece ani șeptelul de bovine s-a redus cu circa 33 la sută, inclusiv șeptelul de vaci mulgătoare cu circa 43 la sută (vezi figura 1).

Figura 1

Dinamica șeptelului de bovine 2006-2019

(mii capete)

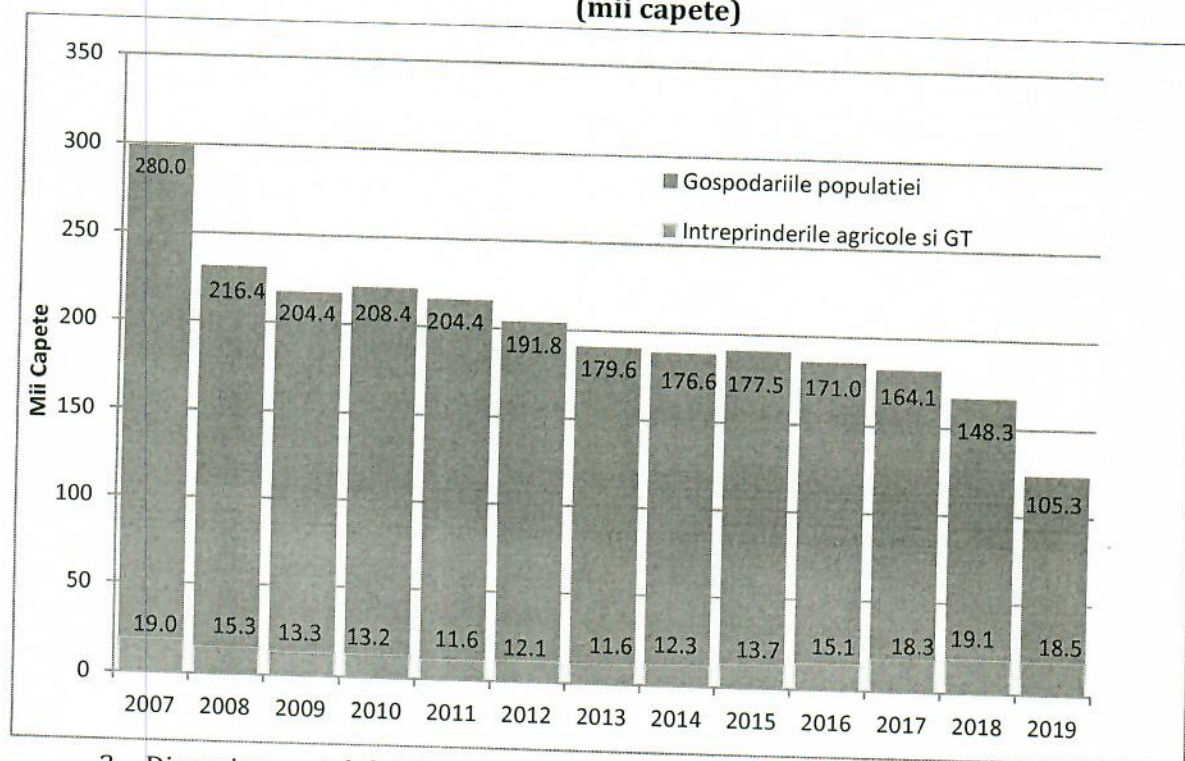

Comparativ cu anii 90 s-a schimbat esențial și modul de organizare a producției de lapte.

2. Totodată, se observă și unele tendințe pozitive în dinamica dezvoltării fermelor comerciale de bovine. Astfel, începând cu anul 2014, în pofida scăderii efectivului total de bovine, inclusiv de vaci, numărul de animale crescute în cadrul întreprinderilor agricole sa majorat de la 12,3 mii în 2014 la 18,5 mii în anul 2019, sau cu circa 60 la sută (vezi figura 2).

Dinamica șeptelului de bovine pe categorii de gospodării, 2007-2019
(mii capete)

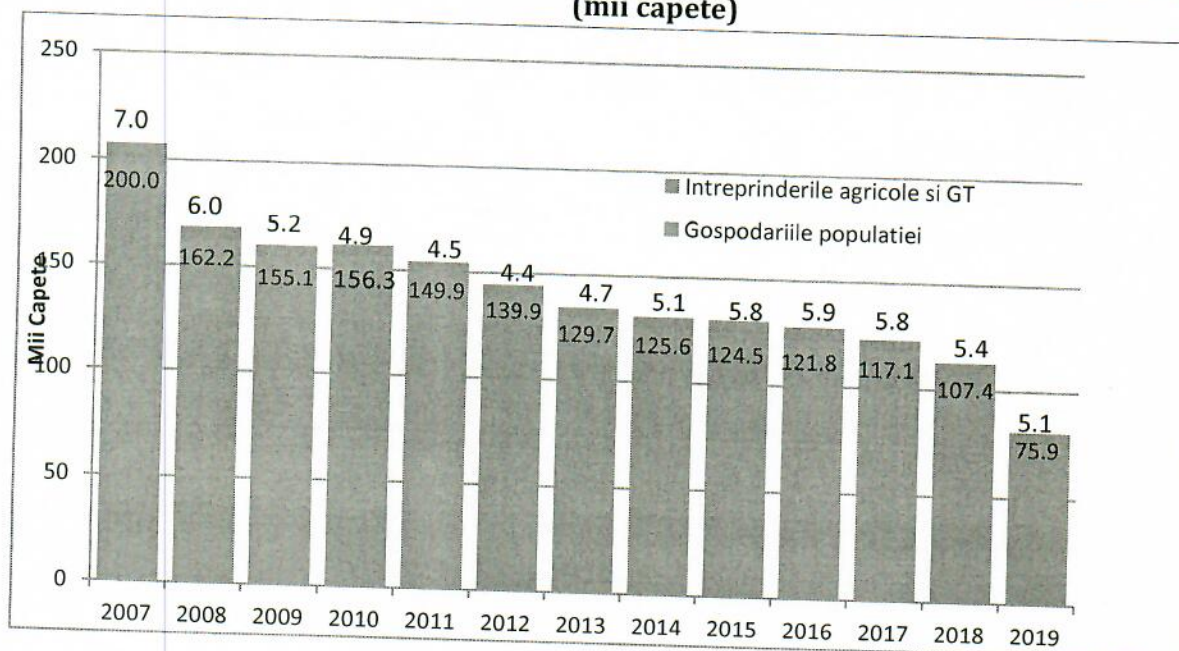
Figura 2

3. Dinamica șeptelului de vaci mulgătoare urmărește în linii mari aceleași tendințe. Astfel efectivul de vaci mulgătoare întreținute în cadrul întreprinderilor agricole după o scurtă fază de creștere în anii 2013-2016 a intrat într-o fază de reducere începând cu anul 2017 pentru ca în anul 2019 numărul de vaci mulgătoare la aceste întreprinderi să ajungă la 5,1 mii (vezi figura 3).

Figura 3

Dinamica șeptelului de vaci mulgătoare pe categorii de gospodării, 2007-2019
(mii capete)

Secțiunea 2

Producția de lapte și productivitatea

4. Producția totală de lapte de vacă s-a redus de la circa 1503 mii tone în anul 1990 la circa 332 mii tone în anul 2019 sau de peste trei ori. În același timp, productivitatea medie anuală de lapte la o vacă după o perioadă de scădere în anii 2000 a înregistrat creșteri stabile și în prezent este aproape de nivelul anilor 90 (vezi tabelul 1).

Tabel 1.

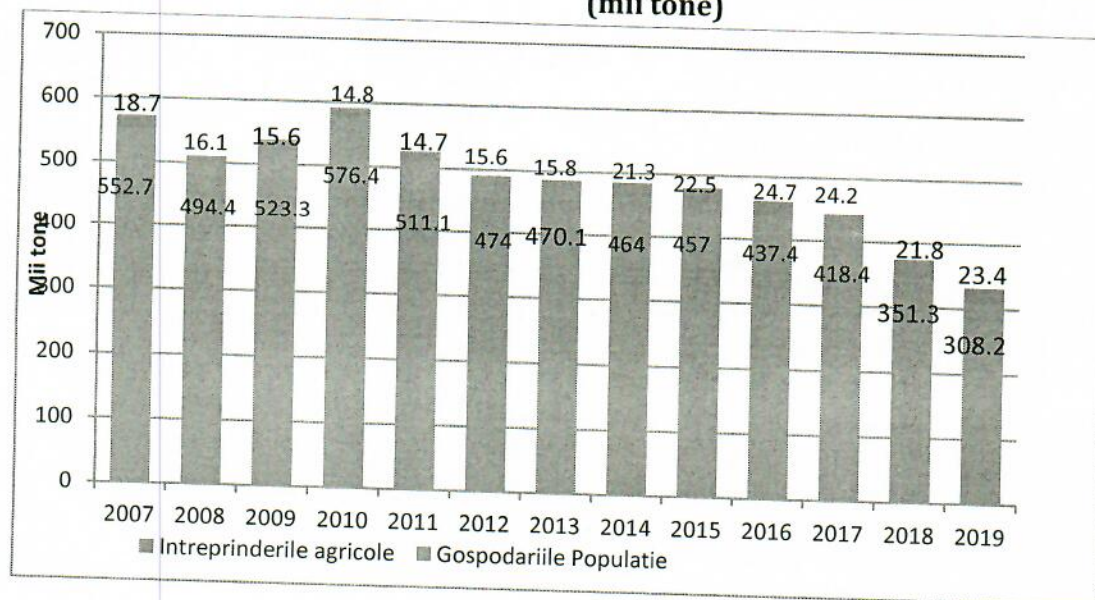
Producția totală de lapte de vacă și productivitatea medie anuală, 1990-2019

Indicatorii	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Producția totală de lapte de vacă (mii tone)	1503	751	555	627	591	526	490	486	485	480	462	443	373	332
Productivitatea medie anuală (tone/vacă)	3,7	2,0	2,0	2,7	3,7	3,4	3,4	3,6	3,7	3,7	3,6	3,6	3,8	3,6

5. Cea mai mare parte a producției de lapte (circa 90% în anul 2017) este asigurată de gospodăriile casnice. De menționat că volumul producției de lapte de către gospodăriile casnice este în continuă scădere începând de la 576,4 mii tone în anul 2010 la 308,2 mii tone în anul 2019 sau cu circa 48%. Odată cu îmbătrânirea populației în zonele rurale, numărul animalelor deținute în gospodăriile casnice scade drastic, în același timp producția de lapte obținută de la întreprinderile agricole, după o perioadă de creștere în anii 2012-2016, a dat un semnal de scădere în anul 2019 de până la 23,4 (vezi figura 4).

Figura 4

Producția de lapte de vacă pe categorii de gospodării, 2007-2019
(mii tone)

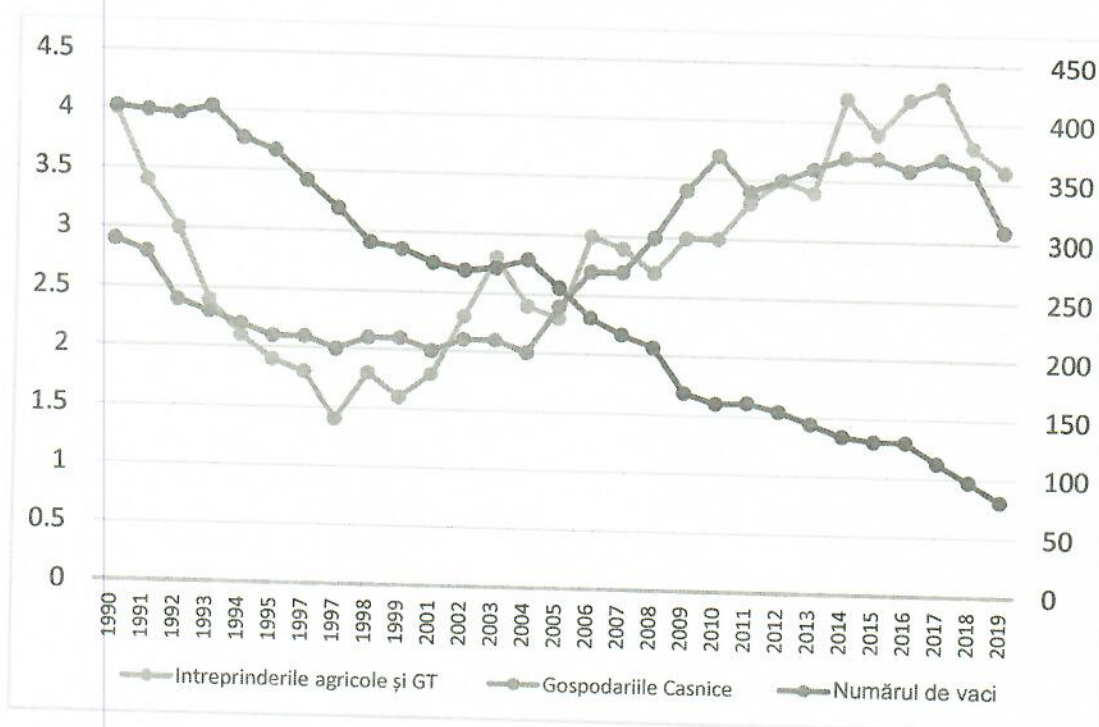

6. Pe fundalul reducerii șeptelului de vaci mulgătoare și a scăderii volumului producției de lapte productivitatea medie la o vacă înregistrează creșteri stabile începând cu anul 2000 atât în sectorul casnic cât și la întreprinderile agricole. Astfel productivitatea medie anuală înregistrată în anul 2018 la întreprinderile agricole a fost de circa 4,2 tone ceea ce este cu circa 5% peste nivelul anilor 90. În aceeași perioadă productivitatea medie anuală înregistrată pe țară a crescut până la 3,8 tone în 2018 iar în 2019 se observă o mică scădere până la 3,6 tone.

De menționat că în ultimii ani productivitatea medie anuală în cadrul întreprinderilor agricole este mai mare decât în gospodăriile casnice. (vezi figura 5).

Figura 5.

Productivitatea medie anuală de lapte pe categorii de gospodării și șeptelul de vaci, 1990-2019, tone/vacă, capete

7. Gospodăriile casnice unde sunt întreținute în prezent cea mai mare parte a vacilor mulgătoare, în pofida ponderii mari pe care o dețin în acest sector, nu pot asigura în măsura necesară respectarea tehnologiilor de creștere și exploatare a bovinelor, deoarece nu permit utilizarea tehnicii și utilajului tehnologic necesar pentru pregătirea și distribuirea furajelor combinate, mulsul mecanizat al vacilor și alte operațiuni de întreținere a vacilor, motiv care laptele produs în aceste gospodării este de o calitate nesatisfăcătoare pentru întreprinderile de procesare.

8. O altă deficiență majoră a producției de lapte de către gospodăriile casnice este caracterul sezonier foarte pronunțat, fapt ce duce la crearea unei dezechilibrului de producții de lapte materie primă în perioada de primăvară-vară și a unui deficit de lapte în perioada de iarnă. Aceste fluctuații afectează semnificativ procesul de producere a întreprinderilor de procesare a laptelui.

9. Un punct vulnerabil al producerii laptelui în gospodăriile casnice este colectarea laptelui și transportarea lui ca materie primă pentru întreprinderile de procesare a laptelui care influențează negativ asupra calității și prețului materiei prime. Concomitent, întreținerea animalelor în gospodăriile casnice din localitățile rurale creează și probleme serioase privind poluarea mediului, inclusiv a aerului și a surselor de apă potabilă. Totodată, producția de lapte în cadrul gospodăriilor casnice este o sursă importantă de venituri pentru o bună parte a populației rurale.

10. În acest context devine prioritară stimularea investițiilor pentru crearea fermelor de bovine în extravilanul localităților, ceea ce va permite utilizarea tehnologiilor moderne de întreținere, nutriție și exploatare a animalelor și prin urmare, sporirea semnificativă a productivității acestora și obținerea unui produs competitiv atât pe piața internă cât și pe piețele de export cât și asigurarea unui produs inofensiv .

Secțiunea 3

Ameliorarea genetică a efectivelor de taurine

11. Actualmente este efectuată de către Întreprinderea de Stat "Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducția Animalelor" (CRARA), și de către Instituția Publică "Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară" (IȘPBZMV) care are în subordine 31 de centre teritoriale cu 665 oficii locale și dispune de o bancă genetică unde sunt stocate în jur de 6 mil doze de material seminal.

12. În scopul extinderii șeptelului animalelor de prăsilă este necesar să fie inițiate următoarele activități:

- a) implementarea managementului genetic și programelor de ameliorare a animalelor în fermele de producere lapte;
- b) inițierea implementării controlului oficial al producției de lapte (COPL) la agenții economici indiferent de forma de proprietate;
- c) crearea bazei informaționale de date zootehnice ce va permite înregistrarea sistematică, analiza și monitorizarea rezultatelor controlului oficial al producției de lapte și a bonității taurinelor;
- d) evaluarea și efectuarea de către CRARA în comun cu IȘPBZMV a unei analize ample a resurselor genetice taurine existente în țară, inclusiv a materialului seminal existent la banca genetică și elaborarea unui program cu propuneri concrete de ameliorare și utilizare a acestora;
- e) asigurarea asistenței tehnice și de consultanță pentru fermieri.

Secțiunea 4

Laptele - materie primă

13. Colectarea laptelui materie-primă. În Republica Moldova fabricile de procesare, colectează laptele materie-primă, atât de la ferme cât și de la punctelor de colectare a laptelui (PCL), unde este produs în gospodăriile casnice și constituie (cca 90%) din cantitatea totală a laptelui.

14. În prezent sunt autorizate sanitar-veterinar de către ANSA 702 puncte de colectare, amplasate preponderent în zona de nord: - 562, zona de centru - 55; și respectiv zona de sud - 85 care în marea lor majoritate aparțin întreprinderilor de procesare, iar 58 din ele aparțin altor agenți economici.

15. Mecanismul de colectare a laptelui la PCL constă în recepția laptelui atât de la persoanele fizice deținătoare de vaci mulgătoare, cât și de la persoanele juridice cu testarea, depozitarea și răcirea laptelui în tancurile de răcire cu utilaj corespunzător și dispozitiv pentru monitorizarea temperaturii și respectiv transportarea ulterioară a acestuia către unitățile de procesare, temeiul livrării laptelui spre procesare fiind corespunderea acestuia cu indicii de calitate și în baza statutului de sănătate a animalelor expus în certificatul sanitar veterinar.

16. Testarea laptelui materie primă, este necesară pentru a determina compoziția laptelui (grăsime, proteine), nivelul bacterian și biologic (numărul total de bacterii și celule somatice), cât și pentru a determina conținutul de substanțe inhibitorii cum ar fi impuritățile și antibioticele. Totodată indicii de calitate a laptelui materie-primă depinde și de dotarea PCL pentru aprecierea parametrilor stabiliți. La moment, laptele este colectat doar în baza parametrilor: procentul de grăsime, aciditatea și celulele somatice la care nu toate PCL sunt capabile să le determine din lipsă de inventarul și reactivelor necesare.

17. Implementarea Controlul Oficial al Producției de Lapte (COPL) necesită acreditarea metodelor de testare a laptelui și în special determinarea nr. total de celule somatice, ca rezultat va forma baza pentru prețul de achiziție a laptelui materie-primă, aceasta efectuându-se în funcție de compoziție și calitatea igienică. La moment prețurile de achiziție a laptelui pot varia de la 3,2 lei până la 6,5 lei per litru în funcție de sezon, întreprinderea de procesare și punctul de colectare. Cea mai mare cantitate de lapte se achiziționează în perioada martie – septembrie.

Secțiunea 5

Procesarea laptelui și fabricarea produselor lactate

18. Actualmente industria produselor lactate este una dintre ramurile importante ale sectorului agroalimentar. Aceasta ramura are drept scop de a asigura populația cu produse lactate sigure, inofensive și de înaltă calitate.

19. Piața laptelui din Republica Moldova are o serie de caracteristici specifice ceea ce face dificilă dezvoltarea ei. Baza producției de lapte reprezintă doar producția autohtonă în mare parte din gospodăriile casnice.

20. Multe gospodării casnice comercializează laptele și produsele lactate (smântână, brânză de vaci, unt) obținute în condiții de casă pe piețele agricole locale. În același timp întreprinderile de prelucrare a laptelui duc lipsa de materie primă calitativă.

21. Drept rezultat, producția autohtonă de lapte acoperă necesitățile de consum intern doar la nivel de 73-80% și în ultimii ani se atestă o tendință de scădere a nivelului de autoaprovizionare și în acest caz se recurge la import (tabelul 2).

Tabel 2.

Procesarea laptelui și fabricarea produselor lactate

Elementele balanței	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Resurse													
Producție	604	543	575	591	560	525	527	525	520	504	485	412	370
Import	36	31	40	64	84	101	96	86	79	99	134	282	317
Total resurse	640	574	615	655	644	626	623	611	599	603	619	694	684

22. În urma colectării și certificării sanitar veterinară a laptelui materie primă, acesta este transportat către unitățile de procesare.

23. În prezent 29 de întreprinderi dețin autorizare sanitar veterinară de funcționare, din care activează doar 17 întreprinderi.

24. Surplusul capacităților existente de prelucrare a laptelui și echipamentul învechit generează pierderi considerabile. Ca rezultat competitivitatea produselor lactate autohtone atât la nivel de preț cât și de calitate este deseori sub nivelul producției de import, acest fapt creează impedimente pentru exportul produselor lactate.

25. O condiție esențială ce trebuie îndeplinită de orice întreprindere din industria alimentară, este implementarea sistemului HACCP.

26. Astfel, începând cu anul 2009 deja 6 întreprinderi de procesarea a produselor lactate au implementat HACCP-ul, iar alte 5 întreprinderi au inițiat procedura de reutilare și implementare a HACCP-lui și a ISO 22000, ca urmare volumele de producție a produselor lactate au înregistrat creșteri stabile în perioada anilor 2013-2017 la majoritatea tipurilor de produse. Deosebit de spectaculos au crescut volumele de producție la "Lapte și frișcă în formă solidă", Lapte prins, cremă de lapte prins, iaurt și "Cașcaval și brânze grase", Înghețată și alte forme de gheață (tabelul 3).

Tabel 3.

Indicii volumului de producție la produsele lactate, 2008-2018

Produsul	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lapte și frișcă cu conținut de grăsimi <6%, mii tone	120,4	92,2	106,0	96,6	99,2	104,6	120,5	101,7	107,5	93,0	69,1	88,7
Lapte și frișcă în formă solidă, tone	100,6	67,6	66,8	51,4	85,8	81,9	237,4	130,2	123,4	147,7	393,7	38,0
Unt, tone	128,1	88,0	109,9	92,4	97,1	110,5	112,4	102,4	122,6	81,3	-	99,6
Cașcaval și brânze grase, tone	123,8	52,0	135,9	117,3	101,2	115,2	99,7	101,7	97,3	119,4	282,1	91,5
Lapte prins, cremă de lapte prins, iaurt, chefir, smântână și alte produse fermentate, tone	100,3	102,2	104,7	106,6	100,0	110,6	104,4	103,5	100,3	95,0	295,2	100,3
Înghețată și alte forme de gheață cu sau fără cacao, mii litri	90,8	93,0	117,1	99,1	113,6	107,8	103,1	102,1	103,2	103,0	175,9	96,3

Secțiunea 6

Exporturile și importurile produselor lactate

27. Volumul exporturilor de produse lactate din Republica Moldova au înregistrat o creștere stabilă de circa 2,4 ori în perioada 2013-2017. În aceeași perioadă importurile de lactate

au crescut de 2,1 ori. Cele mai mari creșteri ale volumelor de importuri au fost înregistrate la produsele din grupul 0401 "Lapte și frișcă, neconcentrate și fără adaos de zahăr sau alți îndulcitori" și la cele din grupul 0405 "Unt, inclusiv untul deshidratat și alte grăsimi derivate din lapte". Cele mai mari creșteri ale exporturilor de lactate au fost înregistrate la produsele din grupul 0402 "Lapte și frișcă, concentrate sau cu adaos de zahăr sau alți îndulcitori" și la cele din grupul 0406 "Brânzeturi și cașuri".

28. Balanța comerțului extern cu produse lactate în această perioadă a fost una profund negativă, cu excepția exportului de unt în anii 2015-2016 (tabelul 4).

Tabel 4.

Exportul și importul produselor lactate 2013-2019

tone

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2013 %
Produsele din grupul 0401 "Lapte și frișcă, neconcentrate și fără adaos de zahăr sau alți îndulcitori"								
Export	0	19	0	0	0		0	--
Import	5398	9005	6182	14170	23397	22087	13319	246,7
Balanța	-5398	-8986	-6182	-14170	-23397	-22087	-13319	246,7
Produsele din grupul 0402 "Lapte și frișcă, concentrate sau cu adaos de zahăr sau alți îndulcitori"								
Export	40	243	291	1185	1362	1123	209	522,5
Import	2947	2861	2598	2879	2250	2035	1574	53,4
Balanța	-2907	-2618	-2307	-1694	-888	-912	-1365	46,9
Produsele din grupul 0403 "Lapte și frișcă coagulate, iaurt, kefir și alte produse lactate fermentate"								
Export	0	19	0	0	0		677	--
Import	4379	3988	4348	4675	5218	6048	5969	136,3
Balanța	-4379	-3969	-4348	-4675	-5218	-6048	-5292	120,8
Produsele din grupul 0404 "Zer, chiar concentrat sau cu adaos de zahăr sau de alți îndulcitori"								
Export	0	0	0	0	0	0	0	--
Import	434	514	530	406	784	0	552	120,2
Balanța	-434	-514	-530	-406	-784	0	-552	127,1
Produsele din grupul 0405 "Unt, inclusiv untul deshidratat și alte grăsimi derivate din lapte"								
Export	475	401	747	1597	542	500	0	-
Import	709	418	420	661	1626	2091	1867	263,3
Balanța	-234	-17	327	936	-1084	-1591	-1867	797,8
Produsele din grupul 0406 "Brânză și caș"								
Export	773	877	1050	999	1246	1426	1240	160,4
Import	3795	3343	3167	3693	3900	4620	4384	115,5
Balanța	-3022	-2466	-2117	-2694	-2654	-3194	-3144	104,0
Total produse lactate								
Export	1288	1559	2088	3781	3150	3049	2126	165,0
Import	17662	20129	17245	26484	37175	36881	27665	156,6
Balanța	-16374	-18570	-15157	-22703	-34025	-33832	-25539	155,9

Secțiunea 7

Cadrul legal

29. Una dintre ramurile majore ale sectorului agroalimentar în Republica Moldova este industria laptelui. Acest sector are o importanță strategică asigurând securitatea alimentară a țării cu produse lactate de diferite categorii.
30. Baza legală întru dezvoltarea acestui sector este:
- a) Legea nr. 371/1995 privind selecția și reproducția în zootehnie;
 - b) Legea nr. 412/1999 zootehniei;
 - c) Legea nr. 221 din 19.10.2007 privind activitatea sanitar-veterinară;
 - d) Legea nr. 50/2013 cu privire la controalele oficiale pentru verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate și de bunăstare a animalelor;
 - e) Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor;
 - f) Hotărârea Guvernului nr. 1275/2008 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecția animalelor de fermă;
 - g) Hotărârea Guvernului nr. 1459/2016 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză și evaluare calitativă a laptelui și a produselor lactate;
 - h) Hotărârea Guvernului nr. 400/2015 cu privire la modul de administrare a contingentului tarifar la importul în vrac a laptelui;
 - i) Hotărârea Guvernului nr. 711/2014 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind stabilirea condițiilor de sănătate animal și sănătate publică și de certificare sanitar-veterinară a importurilor de lapte crud, a produselor lactate, a colostrului și a produselor pe bază de colostru destinate consumului uman;
 - j) Hotărârea Guvernului Nr. 158/2019 cu privire la aprobarea Cerințelor de calitate pentru lapte și produsele lactate;
 - k) Hotărârea Guvernului nr. 435/2010 privind aprobarea Regulilor specifice de igienă a produselor alimentare de origine animală;
 - l) Ghidul Național de bune practici de igienă pentru producerea și colectarea laptelui de vacă – materie primă.

Capitolul II ANALIZA SWOT a sectorului de lactate

Secțiunea 1

Puncte Tari

31. Prezentul Program descrie situația curentă în domeniu, definește problemele, stabilește obiectivele și măsurile necesare de a fi întreprinse, etapele de implementare, precum și aspectele legate de impactul implementării acesteia.
32. Implementarea acestui program este caracterizat de următoarele puncte tari:
- a) este inițiat procesul de armonizare a cadrului legislativ și normativ în domeniul producerii și procesării laptelui;
 - b) sistem de subvenționare de stat ce stimulează dezvoltarea sectorului, Sectorul de producere a cerealelor are potențial de acoperire a necesarului de nutreț pentru creșterea taurinelor și valorificarea lui prin ciclu închis la producția de lapte autohtonă;
 - c) posibilitatea și necesitatea integrării fermelor de creștere a bovinelor în sistemul agricultură durabilă;
 - d) existența întreprinderilor ce dispun de capacități de procesare a laptelui;
 - e) existența asociațiilor de profil.

Secțiunea 2

Puncte slabe

- a) 95% din producția de lapte vine din sectorul individual;
- b) producția insuficientă de lapte - materie primă calitativă;
- c) fondul genetic slab dezvoltat;
- d) Lipsa unui proiect național de finanțare a dezvoltării sectorului;
- e) calitatea joasă a furajelor și lipsa monitorizării calității nutrețurilor;
- f) lipsa serviciilor de extensivitate în sectorul de producere și procesare a laptelui;
- g) lipsa ghidurilor informaționale necesare pentru dezvoltarea afacerilor în sectorul lapte;
- h) lipsa inovațiilor și tehnologiilor în sectorul de producere și procesare a laptelui;
- i) competitivitatea redusă a produselor lactate autohtone;
- j) Insuficiența de forță de muncă calificată în sectorul de producere și procesare a laptelui;
- k) capacități sub-utilizate în sectorul de procesare a laptelui;
- l) subvenționarea limitată a sectorului de producere a laptelui;
- m) importul masiv al produselor lactate ieftine din Ucraina și alte țări;
- n) caracterul sezonier pronunțat al producției de lapte;
- o) lipsa unor strategii adecvate de marketing la nivel de sector;
- p) dificultăți în accesarea mijloacelor financiare;
- q) managementul ineficient al sistemului de ameliorare și reproducție a animalelor;
- r) programele educaționale nu corespund cerințelor sectorului;
- s) accesul limitat la piețele externe și lipsa alinierii la cerințele comunității europene;
- t) existența sistemului de subvenționare de stat ce stimulează dezvoltarea sectorului.

Secțiunea 3

Oportunități

- a) Sporirea producției de lapte pentru asigurarea consumului intern și a competitivității produselor lactate;
- b) diversificarea piețelor de export;
- c) diversificarea produselor, promovarea produselor tradiționale;
- d) substituirea producției de import cu cea autohtonă;
- e) dezvoltarea clusterelor, a grupurilor de producere și marketing, precum și a altor forme de asociere;
- f) implementarea sistemului de management al calității;
- g) îmbunătățirea climatului investițional.

Secțiunea 4

Riscuri

- 33. Implementarea acestui program poate fi periclitat și de anumite riscuri ca:
 - a) Fenomenele climatice adverse;
 - b) declanșarea unor fenomene epizootice regionale;
 - c) concurența neloială din partea țărilor vecine;
 - d) procesele demografice ce duc la scăderea forței de muncă și a volumului de consum;
 - e) Insuficiența mijloacelor financiare de a implementa reforma în sectorul zootehnic.

Capitolul III OBIECTIVELE GENERALE ȘI SPECIFICE ALE PROGRAMULUI

Secțiunea 1

Obiectivul general

34. Obiectivul general este majorarea efectivului de bovine, sporirea productivității prin aplicarea tehnologiilor moderne și promovarea bunelor practici profesionale în vederea majorării volumului de producție până la 600 mii tone în anul 2025.

a) Obiectivul general prevede sporirea numărului de animale întreținute în ferme și a productivității acestora prin aplicarea tehnologiilor.

b) Înființarea de exploatații competitive și retehnologizarea celor existente prin atragerea investițiilor și folosirea fondurilor structurale în domeniul creșterii animalelor.

c) Îmbunătățirea fondului genetic autohton care să permită continuitatea activităților din sector prin creșterea ponderii de animale de rasă. Necesitatea ameliorării efectivelor de animale prin aplicarea celor mai noi metode de selecție și reproducție, precum și achiziționarea de animale din rase perfecționate și adaptabile condițiilor climatice din țara noastră, astfel încât să se îmbunătățească calitatea producțiilor de origine animală, pentru a corespunde normelor europene.

35. Pentru atingerea obiectivului general sunt necesare implementarea următoarelor direcții prioritare:

- a) creșterea productivității agricole;
- b) organizarea economică a structurilor de exploatare în agricultură;
- c) dezvoltarea durabilă a infrastructurii spațiului rural;
- d) îmbunătățirea structurii de producție;
- e) organizarea filierelor pe produsele agroalimentare, implicit forme asociative;
- f) conservarea solului împotriva degradării naturale și provocate;
- g) diversificarea culturilor pentru a asigura stabilitate economică și ecologică;
- h) programe de stabilire a tinerilor în mediul rural;
- i) politici agricole rurale și asigurarea unor surse alternative de venituri.

Secțiunea 2

Obiectivele specifice

36. Obiectivele specifice privind dezvoltarea sectorului de lactate și atingerea obiectivului general sunt:

1) Sporirea numărului de animale întreținute în ferme și a productivității acestora prin aplicarea tehnologiilor moderne;

2) Îmbunătățirea fondului genetic autohton care să permită continuitatea activităților din sector prin creșterea ponderii de animale de rasă de la 3,3% în 2020 la 25% în 2025;

3) Modernizarea sectorului de procesare a laptelui;

4) Punerea în aplicare și implementarea cadrului juridic și de reglementare armonizat;

5) Crearea și punerea în aplicare a unui sistem de monitorizare a calității laptelui materie primă;

6) Implementarea acțiunilor PMLC în cadrul laboratoarelor identificate;

7) Revizuirea Programului Național de reziduuri aplicabil sectorului de lapte în vederea alinierii la cerințele UE;

8) Sensibilizarea în privința importanței calității laptelui crud pentru obținerea produselor de calitate înaltă;

9) Identificarea companiilor procesatoare de lapte interesate să exporte produse lactate în UE;

10) Realizarea implementării eficiente a HACCP de către companiile producătoare de produse lactate;

11) Promovarea produselor lactate autohtone pe piața internă și externă și asocierea producătorilor.

37. Acestea trebuie atinse în vederea eficientizării sectorului zootehnic la general și, cel de lapte în special, se referă la îmbunătățirea performanțelor de producție la toate speciile de animale, precum și a condițiilor de creștere și exploatare ale acestora, ceea ce va atrage o sporire a ponderii relative a producției animale din valoarea economică și socială a producției agricole.

38. Este necesară aplicarea celor mai noi și eficiente metode de biotehnologie a reproducției și îmbunătățirea nutriției și alimentației animalelor prin asigurarea unor nutrețuri cu nivel proteic și energetic optim pentru fiecare specie și categorie de animale.

39. În vederea alinierii standardelor de calitate ale produselor din țară la nivelul celor din Uniunea Europeană se vor lua măsuri pentru crearea de facilități pentru atragerea investițiilor în domeniul creșterii animalelor și folosirea fondurilor.

40. Soluția de modernizare a agriculturii și în special a sectorului zootehnic se va extinde inexorabil asupra tuturor structurilor economice moderne și sociale.

41. Revitalizarea sectorului zootehnic presupune și revitalizarea satului prin intermediul unui nou model cultural rural, a unui nou tip de comunitate rurală, mai apropiată de cea urbană, dar și păstrătoare a tradițiilor autentice.

Capitolul IV ETAPELE ȘI TERMENELE DE IMPLEMENTARE

42. Perioada de implementare a Programului este de până în anul 2025, respectiv o perioadă de 5 ani, însă ținând cont de prevederile pct. 23 din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, Planul de acțiuni va fi întocmit pe un termen scurt - de 3 ani, urmând ca după epuizarea acestuia să fie elaborat un nou plan, care va asigura o continuitate a îndeplinirii Programului.

43. Astfel, conform rezultatelor scontate, întru realizarea fiecărui obiectiv prognozat anual, instituțiile responsabile le vor detalia pentru atingerea rezultatelor planificate.

Capitolul V RISCURI DE IMPLEMENTARE

44. Riscurile și impedimentele scontate la implementarea Programului, sunt redată la Secțiunea 4 din Capitolul II, al prezentului proiect.

45. Un rol important în ce privește prevenirea fenomenelor de risc și contracararea consecințelor grave de acționare a acestora îl joacă organele de administrare publică locală (de toate nivelurile). Modalitatea cea mai adecvată de implicare a acestor structuri în scenariile de combatere a fenomenelor de risc o constituie crearea și supravegherea asupra funcționării

eficiente și operative a așa numitelor „comisiilor de coordonare a situațiilor excepționale”, „comisiilor de control și de evaluare a pagubelor”, pricinuite în urma calamităților naturale etc.

46. Crearea condițiilor de muncă și de trai pentru populație, atragerea tinerilor în diferite proiecte, în scopul combaterii proceselor demografice ce duc la scăderea forței de muncă și a volumului de consum

47. Totodată, în contextul dificultăților economice și financiare care afectează sectorul Zootehnic, este importantă susținerea producătorilor agricoli din fondul mijloacele Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural și Fondul de Rezervă al Guvernului pentru ai ajuta să facă față pierderilor economice cauzate de boli ale animalelor, ale plantelor sau de incidentele de mediu, care creează impedimente pentru implementarea acțiunilor programului.

Capitolul VI RESPONSABILII PENTRU IMPLEMENTARE

48. Pentru implementarea acțiunilor vor fi stabiliți responsabili în dependență de direcție de activitate.

49. În mare parte, organizațiile de stat sunt responsabile de implementarea obiectivelor Programului și anume:

- a) Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
- b) Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
- c) Ministerul Economiei și Infrastructurii
- d) Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor
- e) Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură
- f) Universitatea Agrară de Stat din Moldova
- g) Instituția Publică Centru Republican de Diagnostic Veterinară
- h) Instituții de învățământ profesional tehnic

50. Totodată, organizațiile non-guvernamentale sunt partenere într-o implementare a acțiunilor din Planul de acțiuni:

- a) Asociația Federației Producătoare de Lapte
- b) Asociația Națională a Produselor Lactate
- c) Instituția Publică „Agenția de Investiții”
- d) Banca Mondială

Capitolul VII ESTIMAREA GENERALĂ A COSTURILOR

51. La elaborarea Planului de acțiuni privind realizarea Programului (anexa nr. 2) s-a ținut cont, în primul rând, de factorii și tendințele de dezvoltare ale sectorului de lactate pe plan mondial, precum și de direcțiile prioritare de dezvoltare și de rezultatele analizei situației actuale în sectorul dat din Republica Moldova.

În acest context, Planul menționat prevede un șir de instrumente și mecanisme care vor permite implementarea și realizarea prezentului Program.

52. Finanțarea acțiunilor prevăzută în Planul de acțiuni, poate fi efectuată din granturi, asistență financiară din partea partenerilor de dezvoltare, investiții, bugetul de stat, în limitele bugetelor instituțiilor implicate în realizarea prezentului Program, bugetele autorităților publice locale, precum și din sursele proprii ale întreprinderilor din domeniu, obținute sub formă de profit sau din activitatea economică.

53. Costurile de implementare a Programului sunt expuse în tabelul 5.

Tabelul 5

Costurile de implementare a Programului (3 ani)

Nr. crt.	Domeniul de dezvoltare	Valoare mln. MDL		
		Total pe domeniu	inclusiv	
			bugetul de stat	alte surse
1	Reglementare și dezvoltare infrastructura de stat	125,1	119,5	5,6
2	Investiții în echipamente și inventar	207,013	108,5	98,513
3	Dezvoltare sector, asistență și instruire	1,1	0,25	0,85
4	Dezvoltare material biologic	15,5	7,75	7,75
5	Asociere și promovarea produselor și serviciilor	0,45	0,05	0,4
Total		349.163	236,05	113,113

54. Implementarea Programului este prevăzută pe perioada de 5 ani: 2020-2025. Costurile estimative sunt calculate pe primii 3 ani de derulare a acestuia în corespundere cu prevederile Cadrul Bugetar pe Termen Mediu 2021-2023. Astfel pentru implementarea programului a fost elaborat Planul de acțiuni pentru anii 2020-2022 (Anexa nr. 2 la prezenta hotărâre).

55. Este de menționat că la elaborarea Planului de acțiuni pentru anii 2023-2024, vor fi introduse acțiuni adiacente planului anterior cu costurile estimative corespunzător acțiunilor și perioadei de implementare.

Capitolul VIII REZULTATELE SCONTATE

56. Implementarea tuturor acțiunilor din Programul Național va crea condițiile necesare pentru dezvoltarea durabilă a sectorului lapte în Republica Moldova, fiind urmată de;

a) Redirecționarea efectivelor de bovine din gospodăriile casnice în fermele amplasate în extravilan și majorarea efectivului de vaci în fermele de producere a laptelui de la 5,1 mii de capete în anul 2020 până la circa 22 mii capete către anul 2025.

b) Sporirea producției de carne de bovină, ca produs secundar obținut de la sectorul lapte, până la 40%.

c) Construcția fermelor noi de lapte de diverse capacități, inclusiv de familie, și modernizarea celor existente, completarea lor cu animale cu un potențial înalt de productivitate (către anul 2025 nu mai puțin de 150 de ferme).

d) Reutilizarea întreprinderilor de procesare și implementarea sistemelor de management al riscurilor - HACCP și de calitate - ISO 22000.

57. Urmare implementării tuturor acțiunilor vor fi atinse următoarele rezultate expuse (vezi tabelul 6).

Tabel 6.

Proгноza dezvoltării sectorului de lapte, 2020-2025

Indicatori	Anii					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Efectivul de bovine întreținute în ferme autorizate, mii capete	5,1	7,1	9,4	12,5	16,5	21,8
Majorarea efectivului față de anul precedent, mii capete	0,8	0,9	1,2	1,6	2,2	2,8
Valoarea, mil. lei	77,4	84,9	101,5	120,5	149,8	196,8

58. Prin urmare, dezvoltarea sectorului va avea impact pozitiv pe impactul: economic, fiscal, social, administrativ și de mediu.

1) Impactul economic – mărirea efectivului de bovine de la 5,1 cu o valoare 77,4 mil.lei în anul 2020 va mări valoarea de 196,8 mil. lei către anul 2025, va crește veniturile producătorilor agricoli și se va îmbunătăți condițiile de trai în mediul rural.

2) Impactul fiscal – mărirea efectivului de bovine, va mări încasările la bugetul de stat de la achitarea impozitelor în urma comercializării laptelui și produselor lactate.

3) Impactul social – centralizarea bovinelor în ferme specializate și performante va mări productivitatea lor, va spori calitatea produselor lactate și îmbunătățirea securității alimentare, va crea condiții de muncă mai bune precum și locuri de muncă pentru alți salariați.

4) Impactul administrativ – desfășurarea expozițiilor și târgurilor pe domeniul creșterii taurinelor și diversificarea produselor lactate, crearea infrastructurii și modernizarea zonelor rurale creează țării o imagine pozitivă și sporesc atractivitatea pentru vizitatori și turiști.

5) Impactul de mediu – prelucrarea dejecțiilor animale are un impact pozitiv asupra mediului, prin obținerea îngrășămintelor organice administrate pe terenuri și a biogazului folosit în scopuri bioenergetice.

Capitolul IX INDICATORII DE PROGRES ȘI PERFORMANȚĂ

59. Indicatori de progres, pentru atingerea obiectivelor propuse urmare a implementării acțiunilor, sunt:

- elaborarea și armonizarea la exigențele UE a actelor legislative și normative ce țin de promovarea politicii statului în domeniile de producere, achiziție și prelucrare a laptelui - materie primă, de politică fiscală la atragerea investițiilor în dezvoltarea sectorului de producere și procesare a laptelui;
- perfecționarea cadrului legislativ și normativ în vederea elaborării și promovării unei politici fiscale și creditare favorabile pentru atragerea investițiilor, producerea, colectarea și procesarea laptelui - materie primă;

c) elaborarea și aprobarea prin ordinul Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a proiectelor de ferme-model de producere a laptelui de diverse capacități și tehnologii de întreținere, nutriție și exploatare a vacilor;

d) subvenționarea construcției și utilării fermelor noi, reconstrucției și modernizării fermelor și întreprinderilor de procesare existente, restituirea datoriilor la modernizarea fermelor zootehnice de creștere a taurinelor;

e) atragerea investitorilor locali și străini la crearea fermelor noi de bovine, ovine/caprine amplasate în extravilanul localităților, reconstrucția și modernizarea fermelor existente și procurarea animalelor, inclusiv din import, cu un potențial înalt de productivitate;

f) crearea fermelor de lapte integrate cu întreprinderile de prelucrare, în care rolul procesatorilor urmează a fi atât aceluși de investitor direct la organizarea fermelor, precum și cel de garantare a prețurilor de achiziție și a pieței de desfacere a laptelui – materie primă;

g) ameliorarea genetică a efectivelor de animale, prin implementarea tehnologiilor performante de colectare a materialului seminal și embrionilor, de reproducere prin metodele de înșămânțare artificială și transferului de embrioni la taurinele reproducătoare;

h) implementarea controlului oficial al producției de lapte și subvenționarea întreținerii animalelor înalt productive (cu productivitatea mai mare de 10 mii kg pe lactație);

i) modernizarea întreprinderilor de procesare a laptelui cu utilizarea tehnologiilor cu consum redus de energie și lărgirea sortimentului de produse lactate;

l) asocierea fermelor de producere a laptelui cu întreprinderile de procesare și întreprinderile agricole producătoare de furaje.

60. Pentru evaluarea performanțelor în procesul de implementare a Programului va fi utilizat un set mixt de indicatori. Indicatorii de performanță utilizați pentru monitorizarea progresului în implementarea Programului, care acoperă un spectru vast de domenii și aspecte care pot influența dezvoltarea sectorului prin, creșterea și reproducția bovinelor, producerea și procesarea laptelui, implementarea programului de monitorizare a calității laptelui materie primă. Performanța va fi evaluată prin compararea valorilor curente ale indicatorilor cu valoarea lor inițială, precum și la atingerea obiectivelor în perioada intermediară și în faza finală.

Capitolul X PROCEDURILE DE RAPORTARE ȘI EVALUARE

61. Responsabil pentru monitorizarea implementării Programului este nominalizat Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, care va colecta datele cu privire la indicatorii de performanță și rezultatele la finele fiecărui semestru. Datele de facto vor fi comparate cu datele planificate fiind analizate prin comparație.

62. Ministerele și alte autorități administrative centrale, instituțiile publice, asociațiile de profil, în limita competențelor atribuite, vor asigura realizarea prezentului Program și a planului de acțiuni pentru implementarea acestuia, raportând semestrial, până la data de 10 iulie și 10 ianuarie Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

63. Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, în baza rapoartelor autorităților responsabile, va generaliza și va prezenta Guvernului anual, până la data de 15 februarie a fiecărui an, raportul integral privind realizarea Planului de acțiuni.

64. În urma evaluării gradului de implementare a Programului, precum și a situației existente la momentul expirării Planului de acțiuni în vigoare, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, va elabora și promova un nou Plan de acțiuni privind implementarea Programului.

Anexa nr.2
la Hotărârea Guvernului
nr. ____ din _____ 2020

Plan de acțiuni
pentru anii 2020-2025 privind implementarea Programului național de dezvoltare a sectorului lapte
pentru anii 2020-2022

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Sporirea numărului de animale întreținute în ferme și a productivității acestora prin aplicarea tehnologiilor moderne							
1.1.	Subvenționarea pentru construcția și reconstrucția, dotarea cu utilaj și renovarea tehnologică a fermelor de producere a laptelui	168,8	Bugetul de stat	MADRM AIPA	Agenți economici	2021-2022	50 ferme de bovine și noi ferme de ovine și caprine
1.2	Procurarea animalelor de rasa înalt productive	12,0	Bugetul de stat	MADRM AIPA	Agenți economici	2021-2022	10 mii de junci, inclusiv 5 mii capete din import
1.3.	Subvenționarea în avans a fermelor existente, în scopul sporirii volumelor de producție, cât și a proiectelor de implementare a ciclul închis de producere.	6,0	Bugetul de stat	MADRM AIPA	Agenți economici	2021	Cel puțin 20 beneficiari

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
1.4.	Eliminarea plafoanelor maximale de la măsurile de subvenționare 1.4, 1.5, 1.6.4, condiționate prin suma de investiții	45,0	Bugetul de stat	MADRM AIPA		2021	Proiect HG modificat
1.5.	Acordarea plăților directe pe cap de animal/an pentru controlul performanțelor producției de lapte	74,5	Bugetul de stat	MADRM ANSA	AP, producători de lapte,	2021	10 beneficiari
1.6.	Crearea parteneriatelor între ferme și instituțiile de învățământ pentru formarea generațiilor viitoare de ”specialiști cu experiență”	În limita bugetului aprobat	Donatori și parteneri de dezvoltare	MADRM UASM	AP, Colegiile, ISPBMV	2021	5 parteneriate create
1.7.	Crearea modelelor standard cu cerințe și dotările necesare pentru fermele de vaci pentru lapte (50, 100, 300 capete), centre de colectare a laptelui, mini unități de procesare a laptelui (2-3 tone pe zi)	0,2	Bugetul de stat Parteneri de dezvoltare	UASM ISPBMV	AP	2021	Numărul de modele standard
2. Îmbunătățirea fondului genetic autohton care să permită continuitatea activităților din sector prin creșterea ponderii de animale de rasă de la 3,3% în 2020 la 25% în 2025							
2.1.	Majorarea numărului de ferme de prăsilă autohtone și stimularea producerii materialului biologic înalt productiv;		Surse proprii	MADRM ANSA	AP, ISPBMV	2021-2022	20 ferme de prăsilă, 8 ferme de ovine și 4 ferme de caprine
2.2.	Fortificarea capacităților fermelor de prăsilă în implementarea planului de		Surse proprii	MADRM	AP	2021-2022	Cel puțin 5 ferme ce

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
	ameliorare și managementul resurselor genetice bovine în ferme;						implementarea managementul genetic
2.3.	Subvenționarea înșămânțărilor artificiale cu material genetic de la tauri autorizați pentru fermele care fac parte dintr-o asociație cooperativă de profil.	3,5	Bugetul de stat	MADRM AIPA	AP, CRARA	2021	10.000 vițele pe an
3. Modernizarea sectorului de procesare a laptelui							
3.1.	Dotarea punctelor de colectare a laptelui cu utilaj și echipamente performante pentru aprecierea calității laptelui recepționat;	3,0	Bugetul de stat	ANSA	AP, Agenți economici	2021	Toate punctele de colectare a laptelui
3.2.	Modernizare cu utilaj și echipamente performante pe întreg lanțul de producere a unităților de producere și procesare a laptelui;	12,0	Surse proprii Buget de stat	MADRM ANSA	AP, Unități de procesare	2021	Cel puțin 2 beneficiari
3.3.	Subvenționarea investițiilor pentru procurarea echipamentelor performante pentru dotarea laboratoarelor din cadrul unităților de producere;	6,0	Surse proprii Buget de stat	MADRM AIPA	AP, Unități de procesare, Programe de asistență tehnică	2021-2022	Cel puțin 5 laboratoare create/modernizate cu accesarea subvențiilor
3.4.	Subvenționarea investițiilor pentru achiziționarea transportului specializat pentru lapte și produse lactate.	6,0	Buget de stat	MADRM AIPA	AP, Unități de procesare	2021-2022	Cel puțin 5 beneficiari

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
4. Punerea în aplicare și implementarea cadrului juridic și de reglementare armonizat							
4.1.	Revizuirea cadrului juridic existent și identificarea/elaborarea legislației care necesită alinierea la legislația UE;	În limita bugetului aprobat	Bugetul de stat	MADRM, ANSA		2020-2021	Legislație adoptată la cerințele UE
4.2.	Identificarea și elaborarea actelor normative secundare (metodologiilor privind prelevarea probelor conform indicatorilor solicitați, regulamentelor ș.a.), armonizate la legislația UE;	În limita bugetului aprobat	Bugetul de stat	MADRM, ANSA		2020-2021	Regulamente și metodologii accesibile
5. Crearea și punerea în aplicare a unui sistem de monitorizare a calității laptelui materie primă							
5.1.	Elaborarea unui Program de Monitorizare a Laptelui Crud (PMLC) în conformitate cu cerințele UE, care să cuprindă indicatorii: numărul total de Germeni NTG (bacterieni); numărul de Celule Somatice NTS; punctul de congelare; inhibitori;	În limita bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA/ CRDV	AP, agenții economici	2020-2021	Program elaborat
5.2.	Punerea în aplicare a Programului de Monitorizare a Laptelui Crud (PMLC) în conformitate cu cerințele UE, care să cuprindă indicatori cum ar fi conținutul de	(5.280,0) 5.3	Agenții economici, Donatorii și	ANSA, MADRM,	AP, CRDV, Donatori	2021	Program în implementare

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
	germeni (bacterieni), conținutul de celule somatice, punctul de congelare, inhibitori;		partenerii de dezvoltare				
5.3.	Încheierea unui acord cu asociațiile de profil;	În limita bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA,	laboratoarele, AP	2020	Acord încheiat
5.4.	Crearea infrastructurii, inclusiv a mecanismului de transportare a probelor și formularelor de prezentare a probelor.	0,3	Sectorul privat, donatori	ANSA, CRDV	AP	2020	Infrastructura creată
6. Implementarea acțiunilor PMLC în cadrul laboratoarelor identificate.							
6.1.	Identificarea laboratoarelor naționale care vor efectua testările pentru implementarea PMLC;	În limitele bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA/CRDV	AP	2020	Cel puțin 3 laboratoare
6.2.	Fortificarea capacităților Laboratoarelor identificate și asigurarea cu echipament în scopul determinării indicatorilor: NTG; NTC; Punct de îngheț; Inhibitori, conform cerințelor UE;	0,75	Banca Mondială MAC-P, Donatori	ANSA/CRDV (laboratoarele identificate)	Banca Mondială MAC-P, Programe de asistență tehnică	2020-2022	Laborator apt pentru determinarea indicatorilor
6.3.	Fortificarea capacităților Laboratoarelor identificate și asigurarea cu echipament truse/chituri de testare pentru a permite realizarea activităților de supraveghere la Bruceloză Tuberculoză, Leucoza Enzootică Bovină și Febra Aftoasă, conforme cerințelor UE;	(1.678,5) 1,7	Banca Mondială MAC-P, Donatori	ANSA/CRDV, (laboratoarele identificate)	Banca Mondială MAC-P, Programe de asistență tehnică	2021-2022	Laborator apt pentru determinarea indicatorilor

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
6.4.	Acreditarea laboratoarelor conform cerințelor UE pentru indicatorii: NTG; NTC; Punct de îngheț; Inhibitori;	0,163	Banca Mondiala MAC-P	ANSA/CRDV	MOLDAC, Banca Mondiala MAC-P	2021	Certificatele de acreditare disponibile
6.5.	Acreditarea laboratoarelor pentru supraveghere la Bruceloză, Tuberculoză, Leucoza Enzootică Bovină și Febra Aftoasă conforme cerințelor UE;	(2.492,4) 2,5	Banca Mondiala MAC-P	ANSA/CRDV	MOLDAC, Banca Mondiala MAC-P	2021	Certificatele de acreditare disponibile
6.6.	Dezvoltarea și asigurarea funcționalității sistemului LIMS în cadrul laboratoarelor, pentru raportarea rezultatelor.	0,1	Buget de stat	ANSA/CRDV, (laboratoarele identificate)		2020-2021	Sistem funcțional
7. Revizuirea Programului Național de reziduuri aplicabil sectorului de lapte în vederea alinierii la cerințele UE							
7.1.	Revizuirea și modificarea programului existent cu privire la reziduuri în vederea includerii tuturor cerințelor impuse de UE relevante pentru sectorul de lapte;	În limitele bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA		2020	Planul de monitorizare a reziduurilor revizuit
7.2.	Identificarea laboratoarelor internaționale care urmează să efectueze testarea substanțelor adiționale relevante pentru sectorul de producere a laptelui.	În limitele bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA		2021	Lista laboratoarelor disponibilă

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
8. Sensibilizarea în privința importanței calității laptelui crud pentru obținerea produselor de calitate înaltă							
8.1.	Elaborarea și implementarea programelor de instruire pentru inspectorii ANSA cu privire la: a) importanța sănătății, bunăstării, identificării și trasabilității animalelor și implementării practicilor de gestionare a siguranței alimentare pentru calitatea și inofensivitatea laptelui crud; b) impactul economic al calității laptelui crud asupra fermei/ economia întreprinderii.	0,1	Bugetul de stat, Donatori	MADRM, IȘPBZMV	Companii de consultanță, donatori	Anual	80 inspectori anual
8.2.	Elaborarea și implementarea programelor de instruire pentru medicii veterinari de liberă practică, cu privire la: a) importanța sănătății animalelor, bunăstării animalelor, identificării și trasabilității animalelor și implementării practicilor de gestionare a siguranței alimentare pentru calitatea și inofensivitatea laptelui crud; b) impactul economic al calității laptelui crud asupra economiei fermei;	0,2	Bugetul de stat, Donatori	ANSA	IȘPBZMV, Companii de consultanță, Donatori, Experți naționali și internaționali Companii interesate de exportul laptelui și produselor lactate	Anual	120 medici veterinari anual

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
8.3.	Elaborarea și implementarea programelor de instruire pentru producătorii de lapte cu privire la: a) importanța sănătății animalelor, bunăstării animalelor, identificării și trasabilității animalelor și implementării practicilor de gestionare a siguranței alimentare pentru calitatea și inofensivitatea laptelui crud; b) impactul economic al calității laptelui crud asupra economiei fermei;	0,2	Donatori și parteneri de dezvoltare	ANSA	IȘPBZMV, AP, producători de lapte, Companii interesate de exportul laptelui și produselor lactate	Anual	70 producători anual
8.4.	Elaborarea și implementarea unui program de instruire <i>pentru procesatorii de lapte</i> cu privire la impactul calității laptelui crud asupra produselor lactate finale și economiile la nivel de companie (ex., estimarea beneficiilor economice de pe urma utilizării materiei prime de calitate înaltă) .	0,3	Donatori	ANSA	AP, procesatorii de lapte, Companii interesate de exportul laptelui și produselor lactate	Anual	50 procesatori anual
9. Identificarea companiilor procesatoare de lapte interesate să exporte produse lactate în UE							
9.1.	Transmiterea solicitării și prezentarea la DG SANTE a listei consolidate de companii interesate cu produse potențiale;	În limitele bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA, MADRM	AP, procesatori de lapte	La necesitate, conform	Solicitare oficială expediată

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
						solicitărilor	
9.2.	Efectuarea auditului DG SANTE;	În limitele bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA	AP	Conform procedurii	Confirmarea auditului de către Comisia Europeană
9.3.	Compilarea listei Companiilor interesate de exportul laptelui și produselor lactate.	În limitele bugetului aprobat	Buget de stat	ANSA, MADRM,	AP, procesatori de lapte	Anual	Lista companiilor orientate spre export și a produselor potențiale de export
10. Realizarea implementării eficiente a HACCP de către companiile producătoare de produse lactate							
10.1.	Dotarea cu utilaj și echipament performant a unităților de producere și procesare a laptelui, pentru implementarea HACCP;	Conform solicitărilor	Bugetul de stat, Agenții economici, Donatori	MADRM, AIPA	AP, ANSA	Anual	Cel puțin 10 beneficiari

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
10.2.	Instruire continuă a procesatorilor de lapte în domeniul principiilor, beneficiilor și implementării practice a HACCP;	0,1	Agenți economici, Donatori	ANSA	AP, procesatorii de lapte, Companii de consultanță	Anual	Cel puțin 30 beneficiari
10.3.	Realizarea unei evaluări independente externe a planurilor și a nivelului de implementare HACCP la companiile interesate.	În limitele bugetului aprobat	Bugetul de stat	ANSA	AP, procesatorii de lapte,	Anual	Rapoarte de inspecție disponibile
11. Promovarea produselor lactate autohtone pe piața internă și externă și asocierea producătorilor							
11.1.	Sensibilizarea tinerilor pentru practicarea creșterii taurinelor pentru lapte.	în limitele bugetului aprobat	în limitele bugetului aprobat	MADRM	AP, Mass-media	2021-2022	10 tineri anual.
11.2.	Organizarea campaniilor de promovare care vizează conștientizarea în rândul consumatorilor din țară privind producția autohtonă;	0,1	Donatori	MADRM	AP, Mass-media	2021-2022	3 campanii
11.3.	Activități promoționale legate de logo-ul umbrelă care distinge produsele moldovenești;	0,1	Donatori	MADRM, MEI	AP	2021-2022	Numărul de acțiuni
11.4.	Facilitarea dezvoltării grupurilor de producători de lapte de vacă;	0,15	Banca Mondială / MAC-P	MADRM	AP	2022	Cel puțin 2 grupuri create anual

Nr. crt.	Obiective specifice / acțiuni	Costurile estimative de implementare, mil. lei	Sursa de finanțare	Responsabili	Partenerii	Termenul de realizare	Indicatorii de progres
11.5.	Suport pentru participarea la târguri naționale și internaționale de produse agroalimentare.	0,1	Bugetul de stat Donatori	Agenția de Investiții	Programe de asistență tehnică,	Anual	Participarea la, sau organizarea a 10 evenimente de promovare a produselor lactate naționale organizate în afara țării.

Nota informativă
La Programul Național de Dezvoltarea Sectorului de Lapte în Republica Moldova
2020-2025

1. Denumirea autorului și după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Programul Național de Dezvoltarea Sectorului de Lapte în Republica Moldova (în continuare – PNDSL) a fost elaborat de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Elaborarea prezentului Program este impusă de prevederile Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014-2020 (Obiectivul general nr. 1. Creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin restructurarea și modernizarea pieței și Obiectivul general nr. 3. Îmbunătățirea nivelului de muncă și de trai în mediul rural). Implementarea Programului Național va crea condițiile necesare pentru dezvoltarea durabilă a Sectorului de Lapte în Republica Moldova.

Obiectivul general al programului prevede înființarea de exploatații competitive și re tehnologizarea celor existente prin atragerea investițiilor și folosirea fondurilor structurale în domeniul creșterii animalelor. Ameliorării efectivelor de animale prin aplicarea celor mai noi metode de selecție și reproducție, precum și achiziționarea de animale din rase perfecționate și adaptabile condițiilor climatice din țara noastră, astfel încât să se îmbunătățească calitatea producțiilor de origine animală, pentru a corespunde normelor europene. Realizarea tuturor acțiunilor planificate va contribui la atingerea obiectivului general a Programului de sector, cu următoarele rezultate către anul 2025:

- Elaborarea și armonizarea la exigențele UE a actelor legislative și normative ce țin de promovarea politicii statului în domeniile de producere, achiziție și prelucrare a laptelui - materie primă, de politică fiscală la atragerea investițiilor în dezvoltarea sectorului de producere și procesare a laptelui.
- Redirecționarea efectivelor de bovine din gospodăriile casnice în fermele amplasate în extravilan și majorarea efectivului de vaci în fermele de producere a laptelui de la 5,1 mii de capete în anul 2020 până la circa 22 mii capete către anul 2025.
- Sporirea producției de carne de bovină, ca produs secundar obținut de la sectorul lapte, până la 40%.
- Construcția fermelor noi de lapte de diverse capacități, inclusiv de familie, și modernizarea celor existente, completarea lor cu animale cu un potențial înalt de productivitate (către anul 2025 nu mai puțin de 150 de ferme).
- Ameliorarea genetică a efectivelor de animale, prin implementarea tehnologiilor performante de colectare a materialului seminal și embrionilor, de reproducere prin metodele de însămânțare artificială și transferului de embrioni la taurinele reproducătoare.

- Modernizarea întreprinderilor de procesare a laptelui cu utilizarea tehnologiilor cu consum redus de energie și lărgirea sortimentului de produse lactate.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Prezentul proiect nu transpune legislația Uniunii Europene și nu asumă angajamente în baza acordurilor bilaterale cu Uniunea Europeană.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul respectiv prevede aprobarea Programului Național de Dezvoltarea Sectorului de Lapte în Republica Moldova 2020-2025 (anexa nr.1) și Planului de acțiuni pentru anii 2020-2022 (anexa nr.2), în corespundere cu prevederile Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014-2020.

Principalele prevederi ale Programului (anexa nr. 1) sunt:

- 1) Identificarea problemei
- 2) Analiza swot a sectorului de lactate
- 3) Obiectivele generale și specifice ale programului
- 4) Etapele și termenele de implementare
- 5) Riscuri de implementare
- 6) Responsabilii de implementare
- 7) Estimarea generală a costurilor
- 8) Rezultatele scontate
- 9) Indicatorii de progres și performanță
- 10) Procedurile de raportare și evaluare

Planul de acțiuni pentru anii 2020-2022 (anexa nr.2) la rândul său desfășoară acțiuni prioritare și concrete, cu costuri estimative în corespundere cu prevederile Cadrul Bugetar pe Termen Mediu 2021-2023, pentru atingerea rezultatelor scontate.

5. Fundamentarea economico-financiară

Activitățile prevăzute în PNDSL vor fi realizate în limitele resurselor financiare alocate în bugetele anuale ale instituțiilor implicate în realizarea programului, care vor fi planificate corespunzător. Totuși, pentru unele activități majore cele care implică, bunăoară, crearea infrastructurii, forță de muncă suplimentară, achiziții de echipament sau crearea sistemelor informaționale vor fi necesare costuri suplimentare care vor fi acoperite prin atragerea investițiilor a partenerilor externi.

În ansamblu, implementarea Programului este pe perioada de 5 ani, fiind calculate pe primii 3 ani costurile estimative reiese din Planul de acțiuni pentru anii 2020-2022 (anexa nr.2), care sunt propuse și planificate în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu 2021-2023, înaintate către Ministerul Finanțelor.

Potrivit calculelor efectuate, costul total pentru implementarea obiective specifice se estimează la 349.163 mil. lei pentru o perioadă de 3 ani – 2020-2022, dintre care 236,05 mil. lei din bugetul de stat și 113,113 mil. lei din alte surse.

Efectele și consecințele de implementarea a programului vizat se manifestă prin:

Impactul economic – creșterea efectivului de animale, a productivității laptelui și produselor lactate, și asigurarea securității alimentare a țării.

Impactul social - creșterea veniturilor producătorilor agricoli va îmbunătăți condițiile de trai în mediul rural.

Impactul ecologic – protecția mediului înconjurător (re tehnologizarea fermelor pentru creșterea taurinilor va permite prelucrarea dejecțiilor animaliere pentru obținerea îngrășămintelor organice și a biogazului folosit în scopuri bioenergetice, astfel stopând poluarea mediului).

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

În rezultatul aprobării prezentului Program nu vor fi abrogate sau modificate alte acte normative, care reglementează activitățile din sectorul de producere și procesare a laptelui.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În temeiul prevederilor art. 32 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Programul urmează a fi expediat spre avizare în adresa Ministerului Economiei și Infrastructurii, Ministerului Finanțelor, Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Agenția de Intervenție și Plăți în Agricultură, Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară.

Concomitent, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Regulamentului cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 967/2016, proiectul hotărârii de Guvern a fost plasat, în modul stabilit, pe pagina web oficială a Ministerului Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului compartimentul „Transparența Decizională”, rubrica „Anunțurile privind inițierea elaborării deciziei” și „Anunțurile privind organizarea consultării publice”, precum și pe platforma guvernamentală <https://particip.gov.md>.

8. Constatările expertizei anticorupție

Documentele de politici de acest tip nu necesită efectuarea expertizei anticorupție

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Documentele de politici de acest tip nu necesită expertiză de compatibilitate
10. Constatările expertizei juridice
Proiectul Programului urmează a fi supus expertizei juridice, care va fi efectuată de către Ministerul Justiției.
11. Constatările altor expertize
Alte expertize nu au fost efectuate.

Secretar de stat

Tatiana NISTORICĂ

Ex. Viorica Țurcanu
022 204 568
turcanu.viorica@madrm.gov.md

MD-2005 mun.Chișinău, str. Constantin Tănase, 9
Tel. 20 45 81; Fax 22 07 48, E-mail: madrm@madrm.gov.md, WEB: www.madrm.gov.md

Nr. 20-06/3222 din 21.04.2020

La nr. _____ din _____

Cancelaria de Stat

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, în temeiul pct.179 din Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, solicită înregistrarea proiectului Programului Național de Dezvoltare a Sectorului de Lapte în Republica Moldova 2020-2026, în lista proiectelor care urmează a fi examinate în cadrul ședinței Secretarilor Generali de Stat.

CERERE
privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat
a proiectelor de acte ale Guvernului

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul Programului Național de Dezvoltare a Sectorului de Lapte în Republica Moldova 2020-2026
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
3.	Justificarea depunerii cererii	Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014-2020
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	1. Ministerul Finanțelor; 2. Ministerul Justiției; 3. Ministerul Economiei și Infrastructurii; 4. Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor; 5. Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură; 6. Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară;

		7. Consiliul Concurenței; 8. Agenția de Investiții.
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile
6.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Viorica Țurcanu, consultant superior Direcția politici de producție, procesare și reglementare a calității produselor de origine animalieră, Tel: 022 204 568, mail: viorica.turcanu@madrm.gov.md
7.	Anexe	1. Proiectul Programului Național de Dezvoltare a Sectorului de Lapte în Republica Moldova 2020-2026; 2. Nota informativă.
8.	Data și ora depunerii cererii	
9.	Semnătura	

Ministru

 Ion PERJU

*Ex: Viorica Țurcanu
Tel: 022 204 568*